

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Balog László (

s) és Balog-Proksa Gabriella (

zám

alatti lakos) **elítéltek** kívüljegyzett és korábban már csatolt meghatalmazással igazolt védőnk útján, az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint a 2011. évi CLII. tv. (Abtv.) 27. §-a értelmében, valamint az Alkotmánybíróság 2020. április 21-én kézbesített felhívása alapján

egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panasz

Ügyszám:

N/518-4/2020

Erőszett:

2020. MÁJ 20.

Példány:

Kezelőiroda:

terjesztünk elő a Pécsi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.III.42/2018/23. számú jogerős ítélete, a Pécsi Ítéltábla Bpi.II.248/2019/4. számú perújítási indítványt elutasító végzése, valamint a Kúria Bpkf.II.1362/2019/2. számú perújítási indítvány elutasítását helybenhagyó végzése ellen.

I.

A fent megjelölt ítélet és végzések sértették védenőim Alaptörvény XXVIII. cikk (7) szerint biztosított jogát, hogy jogorvoslattal éljenek olyan bírósági döntés ellen, amely jogukat vagy jogos érdeküket sértette (Kaposvári Törvényszék 3.B.433/2014/352/III. számú ítélete).

A bíróság a bizonyítékokat szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. A jogalkalmazó a konkrét ügy egyedi bizonyítékait mérlegelve dönt a terhelt bűnösségéről vagy ártatlanságáról, vagyis a bizonyítékokat nemcsak egyenként, hanem összességükben is értékeli, és ez alapján állapít meg valósághű tényállást. Jelen esetben a védelem által szolgáltatott bizonyítási eszközökből kinyerhető bizonyítékok nem válhattak az eljárás részévé, megfosztva ezáltal védenőimet az Alaptörvényben biztosított jogorvoslati joguktól.

A fenti döntések sértették az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt kötelezettséget, miszerint: „A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

A bizonyítékok megismerésének és eljárás tárgyává tételének Be-ben szabályozottakkal ellentétes mellőzése nyilvánvalóan Alaptörvénybe ütköző, hiszen az önkényes volt, és ezáltal a jogszabályok erkölcsös értelmezésének követelményébe is ütközött.

II.

A fenti döntések sértették továbbá védenőim Be. 3. § (6) bekezdésében biztosított védelemhez való jogát, miszerint az őket mentő és büntetőjogi felelősségüket kizáró körülményeket figyelmen kívül hagyták (Favor defensionis és Alaptörvény XXVIII. cikk (1)).

Fenti határozatok sértik a Be. 163. § (2) és 167. § (4) is, akként, hogy a védelem által csatolt tárgyi bizonyítási eszközök (közjegyzői okiratba foglalt vallomás, továbbá az ÁFA megfizetését igazoló bizonylatok, egyéb bizonylatok és adatok alapján készített táblázatok) önkényes kirekesztésével megghiúsították az azokból kinyerhető bizonyítékok összevetését a korábban beszerzett bizonyítékokkal, mindezek alapján valósághű tényállás megállapításának lehetőségét.

Fentiek okán sérült védenőeim Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga. A tisztességes eljáráshoz való jog mind a büntető, mind a polgári eljárásokra kiterjedően biztosítja többek között a hatékony részvételhez való jogot, a fegyverek egyenlőségének követelményét, a bizonyítási eljárás megfelelőségének követelményét, illetőleg az ügy alapos kivizsgálásának és a döntés megfelelő indokolásának követelményét is. Általánosságban kimondható, hogy a bíróságoknak lényeges szélesebb a mozgásterük a polgárinak minősülő ügyekben, mint a szigorúbb megítélés alá eső büntetőügyekben. A fegyverek egyenlőségének követelménye lényegesen nagyobb terhet ró a büntetőbíróságokra, azt biztosítandó, hogy a félnek lehetősége legyen bizonyítékokat, észrevételeket előterjeszteni, biztosítandó számára a teljeskörű védekezést, a vele szemben emelt váddal szemben.

Rögzíthető, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ügyében eljáró bíróság alaposan megvizsgálja az előadott érveit és benyújtott bizonyítékait. Természetes követelmény az ügyet eldöntő határozat megfelelő indokolása. Külön kiemelendő a Római Egyezmény kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. tv. 6. cikk (3d) bekezdése, mely a terhelt számára biztosítja, hogy „kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúihoz és kiegészítő tanúinak megidézését és kihallgatását, ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogyan a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják.”

A megjelölt jogsérelmek orvoslására rendelkezésre állt rendes és rendkívüli perorvoslatokat a védelem kimerítette, a Kúria végzését 2019. december 3-án vette át, így a legutolsó sérelmezett döntés kézbesítésétől számított 60 nap nem telt el (Abtv. 30. § (1)).

Az Abtv. 43. § (1) alapján indítványozom, hogy az Alkotmánybíróság a fent megjelölt bírói döntések Alaptörvény ellenességét megállapítani, azokat megsemmisíteni szíveskedjék.

Indítványozom a Be. 665. § (1) alapján, hogy a t. Kaposvári Törvényszék a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott és azóta foganatba vett szabadságvesztés büntetés végrehajtását félbeszakítani szíveskedjék, ellenkező tartalmú döntés esetén az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján indítványozom az elsőfokon eljáró bíróság felhívását a kiszabott büntetés végrehajtásának félbeszakítására.

I n d o k o l á s

A jogerős döntést hozó, majd a később eljáró bíróságok Be. bizonyítás tárgyára és törvényességére, valamint a bizonyítékok értékelésére vonatkozó rendelkezéseinek Alaptörvénybe ütköző értelmezésével az indítványozók jogorvoslatához való jogát sértették. A jogorvoslatához való jog lényege, hogy az érdemi határozatok ellen magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét biztosítsa. Ez egyben azt is jelenti, hogy az érintett számára garanciális jog, hogy az alapügyben eljáró bíróságtól különböző bíróság bírálja el az ügyét. Itt kívánok hivatkozni a 11/2017.(V.26.) AB határozat [29]-[30]. pontjára:

„Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslatához való jog tényleges és hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták, hanem akkor is, ha jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így pl. a részletszabályok rendelkezései akadályozzák meg, ezáltal üresítve ki, illetve téve formálissá a jogorvoslatához való jogot. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban leszögezte, hogy a jogorvoslatához való jog tényleges és hatékony érvényülése nem csupán a jogalkotóval szemben (a jogszabályok tartalmát illetően) fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény XXVIII. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a jogalkalmazó szerveket is kötelezi.”

Jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőügyben a kérdés az, hogy a védelemhez való jog korlátozható-e a bizonyítékok értékelésének önkényes mellőzésével, és ezáltal a fellebbezési jogosultság tartalmi kiüresítésével, formálissá tételével, más szóval, hogy a bizonyítás szabályainak jogalkalmazói értelmezése egybecseng-e az Alaptörvényben biztosított joggal.

A védelem a Kaposvári Törvényszék 3.B.433/2014/352/III. számú ítélete ellen bejelentett fellebbezése írásbeli indokolásának mellékleteként 2019. február 18-án csatolta [REDACTED] közjegyzői okiratba foglalt, Apostille-lel ellátott nyilatkozatát, a hozzacsatolt táblázatokkal, jóváírásokkal. Indítványozta tárgyalás tartását, a becsatolt tárgyi bizonyítási eszköz bizonyítási eljárás részévé tételét, felhasználását, az abból kinyerhető bizonyítékok összevetését a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal, és ez alapján a tényállás megállapítását.

A Pécsi Ítéltábla Bf.III.42/2018/23. számú jogerős ítéletében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, teljeskörűen felderített, a bizonyítékok indokolt és okszerű mérlegelésén alapul.

A vád tárgyává tett számlák megítélése kapcsán azt vizsgálta, hogy a gazdasági esemény:

1. a számlán feltüntetett felek közt jött-e létre,
2. a szolgáltatás nyújtására / áru értékesítésére a feltüntetett helyen, időben és módon került-e sor,
3. az ellenszolgáltatás nyújtása a valóságban megtörtént-e.

Megállapította, hogy a beszerzett bizonyítékok alapján nem igazolható az, hogy a [REDACTED] t [REDACTED] külföldi székhelyű gazdasági társaságoknak úgy értékesített színesfémhulladékot, hogy azt a magyarországi telephelyéről az általa megjelölt fuvarozókkal a külföldi gazdasági társaság telephelyére szállította. Ezt támasztják alá, hogy a fuvarozók irataiban nem voltak azonosíthatók a feltüntetett szállítások, a fizetés módja eltért a számlán feltüntetettől, valamint a fuvarokmányok (CMR) hiánya is ezt támasztotta alá.

A védelem által szolgáltatott bizonyítási eszköz kapcsán mindössze annyit fogalmazott meg, hogy: „*Ennek alátámasztására a védő által a másodfokú eljárásban becsatolt [REDACTED] H által kiállított okiratokat sem lehetett elfogadni, hiszen azok olyan ügyletekre utalnak, melyek a vád tárgyává tett számlákkal nem voltak összefüggésbe hozhatók, ezért a jelen ügy kapcsán nem bírnak jelentőséggel.*” (ítélet 9. old. 5. bek.)

Ily módon a védelem által csatolt bizonyítási eszköz, az abból kinyerhető bizonyítékok nem váltak az alapügy bizonyítási anyagává, azok kirekesztéséről formális döntés nem született, és értékelésük sem történhetett meg.

Fentiek ellenére az ítélet indokolásában azt a megállapítást tette még a bíróság, hogy az I. és II.r. vádlottak „..... *megtehették volna, hogy az ügyészség által indítványozott bizonyítással szemben okirattal igazolják a vád tárgyává tett színesfémhulladék-szállítások megtörténtét.*” (ítélet 9. old. 7. bek.)

Ezzel szemben a védelem által csatolt bizonyítási eszköz tartalmazta a háromtagú értékelési láncolat pontos leírását, az áru azonosítását, útját, tömegét, stb., a fuvarozás körülményeit, illetve igazolta azt, hogy a [REDACTED] által köztes kereskedőknek értékesített színesfém továbbértékesítését követően az általános forgalmi adó más tagállamban [REDACTED] g) megfizetésre került.

A felajánlott bizonyítási eszköz kifejezetten alkalmas volt a vád tárgyává tett számlák kapcsán felállított hármas követelmény megfelelő vizsgálatára, hiszen az igazolta:

1. a gazdasági esemény a számlák feltüntetett felek közt jött létre,
2. a szolgáltatás nyújtása az ott feltüntetettek szerint történt,
3. és ellenszolgáltatás nyújtása is a pénzügyi igazolás szerint megtörtént.

A védelem a Pécsi Ítéltábla ítélete ellen perújítási indítványt terjesztett elő, hivatkozván arra, hogy a korábban már benyújtott, de nem ismertetett, más bizonyítékokkal össze nem vetett, így fel nem használt tárgyi bizonyítási eszközöket a bíróság a perújítási eljárásban tegye a bizonyítás anyagává, azokat vonja értékelési körébe, és adjon számot azok el, vagy el nem fogadhatóságáról. A másodfokú bíróság semmiféle indokát nem adta annak, hogy a tanút, aki Áfát fizetett, a [REDACTED] ft. vevőtől vásárolt, miért nem hallgatta meg, illetve mire alapította azt a téves, iratellenes megállapítását, hogy a védelem által csatolt adatok „*más ügyletekre*” utalnak. A perújítási indítvány tartalmazta azt a ténymegállapítást is, hogy a bizonyítási eszközökből kinyerhető bizonyítékok köre lényegesen szélesebb, mint az eljárásban addig felmerültéké.

Hivatkoztam a BH.2012.188. és BH.2015.123. számú eseti döntésekre, melyek szerint új bizonyíték perújítási eljárásban az az adat, amely a korábbi eljárásban felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelte.

A Pécsi Ítéltábla Bpi.II.248/2019/4. számú végzésével a perújítási indítványt elutasította, hivatkozván arra, hogy a fellebbezési indokoláshoz csatolt bizonyítási eszközök korábban már „*előtérbe kerültek*”, a másodfokon eljáró bíróság rendelkezésére álltak, azonban „*a tárgyalás kitűzésének, illetve a bizonyítás felvételének mellőzése nem jelenti azt, hogy a becsatolt okiratok jelentőségének a figyelembevételé, tartalmi sajátosságainak a mérlegelése elmaradt volna*” és „*a perújítási indítványhoz csatolt a, b, és c, sorszámmal jelzett okiratok értékelése már az alapügyben megtörtént.*”

A védelem a perújítási indítvány elutasításával szemben fellebbezést jelentett be, hivatkozva arra, hogy bizonyítás felvételének mellőzése, illetve a becsatolt okiratok jelentőségének figyelembevételé, tartalmi sajátosságainak ily módon történő megismerése nem jelentheti a bizonyítékok értékelését.

Az iratok lényegének ismertetése, illetve meghatározott részének felolvasása (Be. 531. §) elmaradása okán, azok összevetése sem történhetett meg a már rendelkezésre állt bizonyítékokkal, más szóval azok mérlegelése nyilvánvalóan elmaradt. Téves az Ítéltábla azon álláspontja, amely egyenlőségjelet tett a becsatolt iratok „*tartalmi sajátosságainak, jelentőségének figyelembevételé és a bizonyítékok mérlegelése között, mely utóbbit a Be. 167. § (4) szabályozza.*”

A Kúria Bpkf.II.1362/2019/2. számú végzésével helybenhagyta a Pécsi Ítéltábla végzését.

A Kúria végzésében megerősítette azt a tényt, hogy a védő által csatolt okiratok az alapügy másodfokú eljárásában nem váltak a bizonyítás anyagává, de a bíróság azok ismeretében nem látta szükségét az eljárás anyagává tenni. Ezen jogértelmezés fosztotta meg védenőmet a védelemhez és jogorvoslathoz való joguktól, formálissá téve és kiüresítve azt, hiszen a kétséget kizáróan büntetőjogi felelősségüket mentő bizonyítékok büntetőeljárási törvény szellemével és a fent hivatkozott rendelkezéseivel ellentétes mellőzése elzárta a jogérvényesítés lehetőségét.

A védelem alkotmányosértőnek ítéli a fenti jogi értelmezést, hiszen a bizonyíték bíróság általi megismerésének folyamata, azok mérlegelése a Be. 531. és 167. §-ában rögzítettek szerint kell történnék.

A felajánlott és formális döntés nélkül „*sommásan*” kizárt bizonyíték az eljárás egyéb résztvevői számára sem vált megismerhetővé, így azokkal kapcsolatban észrevételük, indítványtételi joguk sem lehetett.

Az Alkotmánybíróság eljárásában nem az elbírált tényállási elemeket vizsgálja, hanem a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, vagyis a mérlegelés alkotmányossági szempontjait. Álláspontom szerint jelen eljárás tárgyát képező büntetőügyben a bíróságok által kialakított jogértelmezés nem állt összhangban a jog alkotmányos tartalmával, vagyis a meghozott bírói döntések Alaptörvény ellenesek voltak. A határozatok az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát nem juttatták érvényre (3/2015.(II.02.) AB határozat indokolás 18.).

Az indítványozók a nevük nyilvánosságra hozatalához hozzájárulnak.

Budapest, 2020. május 18.

